Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 137/16
Liuksemburgas, 2016 m. gruodžio 15 d.

Spauda ir informacija

Sprendimas sujungtose bylose C-401/15–C-403/15
Noémie Depesme ir kt. / Ministre de l'Enseignement supérieur et de la recherche

Tarpvalstybinių socialinių lengvatų srityje mišrios šeimos vaikas gali būti laikomas patėvio (pamotės) vaiku

Šioje srityje giminystės ryšys apibrėžiamas ne teisiškai, o ekonomiškai, t. y. patėvio (pamotės), kuris yra darbuotojas migrantas, vaikas gali gauti socialinę lengvatą, jeigu patėvis (pamotė) faktiškai prisideda prie jo išlaikymo

Nuo 2013 m. liepos mėn iki 2014 m. liepos mėn. Liuksemburgo teisėje buvo numatyta, kad Liuksemburge dirbančių ar šioje šalyje veiklą vykdančių pasienio darbuotojų vaikai gali prašyti finansinės pagalbos aukštojo mokslo studijoms (stipendijos) su sąlyga, be kita ko, kad paraiškos pateikimo momentu pasienio darbuotojas nepertraukiamai dirbo Liuksemburge bent penkerius metus[1].

Noémie Depesme, Adrien Kaufmann ir Maxime Lefort gyvena mišriose šeimose su savo biologinėmis motinomis ir patėviais[2] (biologinis tėvas išsiskyręs su motina arba miręs). Šie trys asmenys 2013–2014 mokslo metais prašė stipendijos Liuksemburge, nes kiekvieno iš jų patėvis nepertraukiamai dirbo šioje šalyje daugiau kaip penkerius metus (tačiau nė vieno iš jų motina tuo metu šioje šalyje nedirbo). Liuksemburgo valdžios institucijos atsisakė patenkinti šiuos prašymus motyvuodamos tuo, kad N. Depesme, A. Kaufmann ir M. Lefort teisiškai nėra pasienio darbuotojo „vaikai", o tik „įvaikiai".

Trys studentai ginčijo Liuksemburgo valdžios institucijų sprendimus, o bylą nagrinėjantis *Cour administrative du Luxembourg* (Liuksemburgo vyriausiasis administracinis teismas) iš esmės klausia Teisingumo Teismo, ar socialinių lengvatų srityje sąvoka „vaikas" turi apimti ir įvaikius. Kitaip tariant, reikia nustatyti, ar giminystės ryšys turi būti suprantamas ne teisiškai, o ekonomiškai.

Savo šios dienos sprendime Teisingumo Teismas visų pirma primena, kad pagal Sąjungos reglamentą[3] darbuotojas, valstybės narės pilietis, kitų valstybių narių teritorijoje naudojasi tomis pačiomis socialinėmis ir mokesčių lengvatomis kaip ir vietiniai darbuotojai. Be to, jis pažymi, kad Sąjungos pilietybės klausimais Sąjungos direktyvoje[4] vaikai apibrėžiami kaip piliečio tiesioginiai

---

[1] Klausimas, ar ši nepertraukiamo darbo bent penkerius metus sąlyga, įtvirtinta po 2013 m. birželio 20 d. Teisingumo Teismo sprendimo byloje *Giersch* (C-20/12, žr pranešimą spaudai Nr. 74/13), pagal Sąjungos teisę yra diskriminacinė ar ne, nagrinėtas byloje *Bragança Linares Verruga ir kt.* (C-238/15), kurioje Teisingumo Teismas priėmė sprendimą vakar, gruodžio 14 d. (žr pranešimą spaudai Nr. 133/16). Anot Teisingumo Teismo, ši sąlyga yra nepateisinama diskriminacija, kiek ji nėra būtina Liuksemburgo siekiamam teisėtam tikslui (t. y. padidinti aukštojo mokslo diplomą turinčių rezidentų Liuksemburge dalį) pasiekti. Pažymėtina, kad nuo tada, kai klostėsi byloje ginčijamos faktinės aplinkybės, Liuksemburgo įstatymas šiuo klausimu buvo iš dalies pakeistas: pagal 2014 m. liepos 24 d. įstatymą pakanka, kad pasienio darbuotojas būtų dirbęs Liuksemburge penkerius metus per septynerių metų laikotarpį iki stipendijos paraiškos pateikimo.

[2] Patėvis šiuo atveju suprantamas kaip vyras, kuris nėra biologinis tėvas ir su kuriuo motina susituokė arba sudarė registruotą partnerystę, prilyginamą santuokai. Be to, žodis „posūnis (podukra)" šiuo atveju suprantamas kaip vaikas, kurio biologinė motina ištekėjo dar kartą arba sudarė registruotą partnerystę, prilyginamą santuokai, su vyru, kuris nėra biologinis vaiko tėvas.

[3] 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 492/2011 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Sąjungoje (OL L 141, p. 1).

[4] 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38 dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46, ir klaidų ištaisymas OL L 274, 2009, p. 47).

palikuonys, kuriems nesukakę 21 metų amžiaus, arba išlaikytiniai ir **sutuoktinio ar partnerio tiesioginiai palikuonys**. Teisingumo Teismas konstatuoja, jog iš Sąjungos teisės aktų raidos matyti, kad šeimos nariai, kuriems gali būti taikomas reglamente numatytas vienodo požiūrio principas, yra šeimos nariai, kaip jie suprantami pagal direktyvą. Iš tiesų jokia aplinkybė neleidžia manyti, kad šeimos narių klausimu Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino įtvirtinti skirtumą ir numatyti, kad Sąjungos piliečio šeimos nariai, kaip jie suprantami pagal direktyvą, nebūtinai yra tie patys asmenys, kurie laikomi šio piliečio šeimos nariais, kai jis traktuojamas kaip darbuotojas pagal reglamentą.

Iš to Teisingumo Teismas daro išvadą, kad **pasienio darbuotojo sutuoktinio ar pripažinto partnerio vaikai gali būti laikomi šio pasienio darbuotojo vaikais, kad galėtų pasinaudoti teise gauti tokią socialinę lengvatą, kaip antai stipendiją**, juo labiau kad kitoje Sąjungos direktyvoje[5], įsigaliojusioje po to, kai klostėsi ginčijamos faktinės aplinkybės, numatyta, kad sąvoka „šeimos nariai“ taikoma ir pasienio darbuotojų šeimos nariams.

Dėl prisidėjimo prie studento, su kuriuo pasienio darbuotojas teisiškai nesusijęs, būtino išlaikymo dydžio Teisingumo Teismas primena, kad **išlaikomo šeimos nario statusą lemia faktinė situacija**[6], ir ši teismo praktika taikytina ir kalbant apie sutuoktinio prisidėjimą prie savo įvaikių išlaikymo. **Prisidėjimą prie vaiko išlaikymo gali įrodyti objektyvios aplinkybės**, pavyzdžiui, santuoka, registruota partnerystė ar bendra gyvenamoji vieta, **ir nereikia nustatyti, dėl kokių priežasčių pasienio darbuotojas prisideda prie vaiko išlaikymo, nei tiksliai apskaičiuoti sumos dydžio**[7].

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Visas sprendimo tekstas nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „Europe by Satellite“ ☎ (+32) 2 2964106

---

[5] 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/54/ES dėl priemonių, kad darbuotojai galėtų lengviau naudotis laisvo darbuotojų judėjimo teisėmis (OL L 128, p. 8).

[6] 1985 m. birželio 18 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Lebon* (C-316/85).

[7] Pažymėtina, kad 2014 m. liepos 24 d. Liuksemburgas iš dalies pakeitė ginčijamą įstatymą ir aiškiai numatė, kad pasienio darbuotojų vaikai gali gauti stipendiją su sąlyga, kad darbuotojas ir toliau prisideda prie studento išlaikymo. Vis dėlto Liuksemburgo įstatyme vis dar aiškiai neapibrėžta, kas yra „vaikas“.